

Landskap: Halland Upptecknat av: L. B. Rooth
 Härad: _____ Adress: Lund
 Socken: Varberg Berättat av: Fru Hammarskrift
 Uppteckningsår: 1943 Född år 1860 i Varberg.

Marknader.	s. 1-5.
Torghandel.	s. 5-6.
Vagnmakare; gesäller o. läpojkar.	s. 6-7.
Tunnbindare o. kopparslagare.	s. 7.
Skväreseendet.	s. 8.
Skusägarnas hade ofta jord o. kor.	s. 9-10.
Lantbornas bar in mjölk till staden till sina kunder.	s. 11.
Försäljning av kött, slakt v. jul.	s. 12-14, 35-36.
Inköpning av moss, lingon m. m.	s. 14-15.
Ljusslopning.	s. 16.
Barnen fick plocka rågar.	s. 17, 19.
Ljölfarten.	s. 17.
Spannmålsfirmer.	s. 18, 20.

Disciplin kompaniet på Varbergs fästning.
När en fånge rymt sköts ett kanonskott.
Doktor Almer.

s. 21.

s. 22-23.

s. 24.

Kyrkogården. s. 25.

Begravning. s. 26-29.

Bröllop. s. 29-30.

Lusse. s. 31-33.

Bryggja julöl, riva potatis t. potatismjöl m. m. s. 34.

Jultiggare. s. 37.

1863-64 brann halva staden. s. 37-39.

Utklädd till björn på julafton. s. 40.

Jultante och julklappar. s. 40-41.

Det nya året ringdes in. s. 42.

Dopp i grytan. s. 42.

Julbön. s. 42.

Andas julleder. s. 43-46.

Skridskoåkning och slädpartier. s. 47.

Vårfrudagen bakade man väfflor s. 48.

Påskedar. s. 49-50.

Påsk och påskägg. s. 51-52.

Sång Kristi Himmelfärdsdag ö. 1:a maj. s. 53.

1:a majfirandet. s. 53.

Dricka mjölk i benen, äggfoddy. s. 55.

Midsommar. s. 56-57.

Utfärder. s. 58-62.

Skola. s. 63-64.

Vid eldsåda klämdes i klockorna, m. s. 65.
Tornväktare. s. 65-66.
Lyktbärare. s. 66.
Nöd av. s. 67-69.
Skattdagar. s. 69.

Beskrifning av sagesmannens barnlöshem. s. 70-71.

Fiskare. s. 72-73.

Lotsarna. s. 73.

Halländsk dräkt. s. 74.

Förloving o giftermål. s. 75.

För fick man ha vara på allt papper. s. 76.

Tattare och Zigenare. s. 77.

En av marknadens ståndar
var unghusmarknad. Höst-
marknaden var den största och
jag tror att det var densamma. De
kunde tjäna sin frivard. På
höstmarknaden var det en mycket
stor tillförel av lindomessöbler
- ja, det var det på vårmaknaden
och. Lindomessöblerna var
färdigt goda och mycket omtyckta.
Vagnar kom ända från Småland
och järnköpskärben. En man
var den fruste som sålde ut sina
vagnar. Han var smedens ättling och
fabricerade dem själv.

Fra kinn kom tygförväljare
eller markbokullen som de också

heltades. De värde de gjälda i
hemmen. För i världen fick
hustrurna skiva för onca-skiva-
na. De sprun och värde. Och sitt
små lade de ner i stora krukar
som en lantbr fick köra in till
Göteborg och sälja.

Landsmännemarknaden såldes
vårunderna - linnevävarna. Den
hölls i Göteborg. Det var mest lant-
br man för in till Landsmänn-
marknaden.

På bygdomsmarknaden var
det så mycket nöjen. Jag är inte
säker på om det var - eller köp-
marknaden.

Vårmarknaden hölls på våren.
Vadlignis skulle hemman som sål.

des länmas den 13 mars och därför
köptes och såldes det mycket kreatur
på vårmäskanden. Men det såldes
och köptes nog lika mycket på
höstmäskanden.

Det är det egentligen månads-
mäskand som hålles första ons-
dagen i månaden och då säljes
öfrat kreatur.

Det säljes också mycket lagg-
tack som kommer från bygden
här omkring.

På mäskandens sammanköf-
tade ju så mycket folk och de
stodde ofta fjärran sig för nya
platser.

På Kvarnbacken jildes kreatur.
Nu där hade de på Stadshuset
ställen där de kunde ställa in
djuren. Ty den bara så de an-
vändes så på den är, för den
blev redan för långt och de fick
de igen flytta fröntjningen ut
till Kvarnbacken. Där har de bara
något upp några ställningar men
de binder fast kreaturen så.

På marknaderna bredde koppar-
slagarna ut sina varor på storgat.
Fästmakarna stälde ut sina
hästar och sålde till bröderna.
Var och en hade sin ruta på sta-
gat där han fick stå och ställa ut
sina varor. De stälde bara ut vid
vid Stormarknaderna. Sina öv-
riga lager lämnade de sen
till handlarna.

Till marknaderna kom det
och i gyldehornen, kamseller
och cirkuar.

Torghandel var det då som var.
På hösten fick man köpa in
för hela vintern vad man be-

hörde. Vaulighvis höjste man av
Dina laubtr. Men både sin
binder som barn in med vad
man behövde. Vi har haft de
både som frjude leverera till
mig 1878 - jag gifte mig 1877 - och
han förbräcker än. Den tiden
fick man ha gästerna och lär-
pojkar - vi vi var ett stort hus-
håll. Ibländ var vi 17 stycken.

Min mans bror var vagu-
mästare och min man och
han samarbetade. Numera är
dessa rörelse mera en me-
kanisk verksamhet som min som
han.

Lärpojkarna fick gå en tid
av de är innan de blev gästerna

ACC. NR M. 9935: 7.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

De hade ej gesällsbrev utan
fick blott en orlovsedel.

Här var stumbindare och
kopparlagare och de hade
en kanna som välkomna.

Så var det nog ingen rejäl skid

ACC. NR M. 9935:8.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Under min mors tid hade vi
gett oss alltså skivönnen o. d.
upptäckt, vi de var det godlyck-
ligt med länslingsliden och
med gesällsbrev. Skivskadidior-
nen hölls ej i ära längre. Men
nu är det handrecksförening i
stan och nu vill de gärna få det
lite bättre ordnat.

ACC. NR M. 9935:9.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Husägarens gåtor hade naturligen
liten jord och ett par kor. Hus-
hållsgränsen fanns i nästan samt-
liga hus.

Det var fruktjorden som till-
hörde fastighetsägaren. De som ej
hade den arrenderade ut sin
jord till den som hade. Han
utarrenderade också en del jord.
Jorden låg runt stan.

Det är det mest luren i den
gamla stan som har kommit från
fruktjorden.

cljölh hyste man av det hus-
ägare som hade den och vi hyste
man från landet de lantböna
kom in på tordagarna. Den första

ACC. NR M. 9935: 10.

som tröjde sälja mjölk till
sten för jag var en som hette
Johansson som bodde på en gård
som hörde till staden. Han sålde
till en jungfru Lindberg som
gick på mjölk försäljning.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R M. 9935: //.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

I min ungdom brukade laub-
brua trä in mjölk till stan
ditt sina kunder - i synnerhet
på tisdagarna. Mjölkens hade
de i flera träskammare som de
bar på huvudet. Träskammarna
var riktiga vagnar i de stegen. Så
hade de en hårt rullad kassa
klädd med tyg utåt. Trä-
skammarna vilade på de kassor.
Det var egentligen mest kvin-
nor som bar på detta sättet - jag
såg aldrig någon man som bar
en mjölkskanna på huvudet.

Men fick lägga in på sommaren
och nu man skulle ha förvinster
Efter jul var det bara två slaktare
på torget. - En slaktare Nilsson br-
jade med charcuteriaffär 1876
eller så. Sen blev det ju flera. -

De första åren fanns här inget
matställe utan hantverks-
mista ha sina arbetare i maten.

På hösten var det flera stycken
slaktare på torget och då kom fler
bönder - i synnerhet när julslakt.
Sen var - då var det livligt tillförsel
på kött. Ibland fick man köpa
2 quinnor och aldrig mindre än 1.
Men skulle tänka många hade ju
bröd och jätter och djungar i maten i

Stora huskille. I november var den
största slakten. Vi födde upp 8. o. m.
fria grisar. Så köpte man 8- och
halvöds till och då korvades det. All
vi stekte man köttbullar och stek-
te kallopp och lade in. Men grin-
de man nästan för hela året, till
korn och vredvurst. Men ansåg att
Högaräskruken var bäst att lägga
ned i och vi lades ett flotslager
vagn. Det kunde hälla sig ganska
vidare i inläggningen. - Fläsk och
kött saltades in - det fanns de
som hade uppsaltat förråd för
hela året. Men när man ville
ej ha det så - han ville bara ha
förråd för vintern och var vill

Man fick många gåvor som slaktade.
En del fröskt konservera litet
gryn och i bleckburkar och tårter
på locken. Skerter och sådant
saltades ned. Och vi hade folk
som hjälps åt - där hade de gryn-
kål hela vintern. Viskålen lades
i stuket och man hade det den sista
tiden.

Man hade in fruktmos och
lingon och ingefärsgröt. Och krus-
tårter och rätter som lades på be-
sejor. Lantbrukarna förskade även
som handlande man hade det
säger - syltar och aladåter fick man
hålla in i november och till
julen. Skinka var stadigst till jul

ACC. NR M. 9935:15.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

likom given till Märten.

ACC. NR M. 9935:16.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

När vi släppt stöpte vi alltid
ljus. Vi flötade sedan av något
slags finare bomullsgarn - det
var det bästa.

Si gjorde man julgråsar eller
vestbyxor som smurades ihop
och spöronn ända brände och
man upp den till den lag slut.

Och si gjorde man grumljus.

J minns i min barndom
att barnen kunde få gå ut
och plocka rågar i sina präst-
gårdar de fäst sin frukost.

Såh var Gosskallens Ord-
blom fick de smaka i kvarnen
och jag misstänker att de ofta fick
med mjöl än det de plockat för.

Han var en mycket snäll man.

Här var mycket litlig öfver-
i min barndom. Det kom ofta
båtar som lastades med tår.

Tblund låg de infuserna i
kannen. Men det var ju
mycket sällan kannen fylls
litet. Och då hände det att de
sigades ut ur isen. Det var ju

ett stort folkhög. En gång var
det tre flycken damen som kom
ut i en sårt en ljustant
skulle föröka hjälps den men
även han föll i. De blev vägnar
allensammans.

Tagerstedt och Palm hade en
stor spannvillfirman där kom.
och Johnson nu har sitt kontor.

En flöt in så mycket pengar.
Vi fört bitarna kom - kom brö-
den med sina lass och band.
Anders ^{flöte} stora lager i sina
magasin.

Grosshandlaren Nordblom in-
porterade råg från Ryssland och
milde. Han hade egna kom-
mer.

ACC. NR M. 9935:19.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Då när bruden plöjde sig i
det nu mest den tiden när stam-
made bunnit.

ACC. N:R M. 9935:20.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Grosshandlaren Nordblom var en
stora affärsfirma an Fagerberg
och Palm. Han hade ju kolonial-
varor och importerade gränsför-
nyheter.

ACC. N:R M. 9935:2/.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Disciplinkompaniet var förlagt
här i Varbergs församling. Det var
många av dem som blev gifta
och som brötte sig här sedan.

De var ofta mycket bra och
lyggliga och befälet var också
mycket tillmötesgående mot
dem.

Jag minns när en fånga
nytt sköts det med ett ka-
nonshot för att dillkännaga
det, vi den stackars rymlingen
brukade ej himna långt. Bland
fångarna var här en grek som
vi så ett vacker fartyg och
han hade blivit som med
kaptenen och hade skickat med
honom. Men de såg hur han låg.
Lade härfria och han uppfråg
vi vi vil att han fick valla kom-
mendantens barn. Till slut lycka.
Det en dotter strömkrist utverka
att han fick komma härfria.
Han återvände sedan till grek-
land och var en del år efteråt

ACC. N.R. M. 9935:23.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

fick man höra talas om att
han skulle ha förlorat livet un-
der räddningen av ett venskapt far-
tyg. Han var nämligen lots. Det
är som de gamla här berättat.

Doktor Himkvist levde ännu
efter det jag var född.

ACC. NR M. 9935:24.

Doktor Almqvist ordnade en hygienisk
utrustning för fattiga pa-
tienter som ej hade råd att förs-
ta hem. Han var en: Natligen
högst han är en med sig hem
sitt barnen. Han var en organi-
serad av första rangen - egentligen
en mycket stark och stark natur
men mycket sällsynt snäll och
en snäll barnen. Han hyrde
först en brudgum för 6 dubbel-
linn barn.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

935:25.

!!
... för i vil-
ket den de fattig-
lik. Hygieniska
syksenter för
var avdelad
de fick ligga
ihop man betald
de som betald
en familjeges-
de ej ligga lik
var balsamer-
s hygieniska-
a räknet. Men
lyst.

Doktor Almqvist ordnade en hyrskärid
ut till Appelskrökan för fattiga pa-
tienter som ej hade råd att förs-
tas hem. Han var då i Italien
högst som åren med sig hem
sitt barnen. Han var en organi-
serad av första rangen - egentligen
en mycket ström och brist natur
men mycket vänlig till och
en mot barnen. Han hyrde
först en bondgård för 6 dubbelar.
till hem.

På kyrkogården fanns före i vild-
den ett fattighuset där de fattiga
fick ligga sine lik. Kyrkogården
var indelad i 6 fyrkanten. En
jag och en av dem var avdelad
där de fattiga där de fick ligga
gratis. Annars fick man betala
för gravplatserna. De som betalade
kunde få bygga en familjegrav.

På senare år fick de ej ligga lik
där utan att de var balsamerade.
de där för att ställa kyrkogårds-
nämnden förenade nämnt. Men
nu är detta helt slutt.

ACC. N:R M. 9935: 26.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

De gjorde ofta en liten festresa till stan när de skulle in och beställa likkista i stan. Gubbarna blevo ofta fulla vid begravningar. I Laholmstrakten satt de t.o.m. och tog supen på kistan. Efter begravningar kom man vanligtvis hem på morgonen kl. 5. Jag var med på en begravning där de spelade kort efteråt.

Det var också vanligt att man skulle sjunga ut liket. Man brukade sjunga en psalm när liket bars ut ur huset. Om prästen var närvarande brukade han säga några ord. Men Bör det mesta var prästen bara med på middagen efteråt. Prästfrun var alltid med om möjligt. Det var mera på landet förstås. I forna tider var det ett par äldre gummor som gick omkring och klädde likena. I forna dar var det en uppasserska som vanligtvis gick omkring med begravningskortet sorgklädd och bjöd i husen.

ACC. N:R M. 993527.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

I gamla tider skulle man gå och "skåda lik." Förr så bjöds gärna en del personer som bärare och då var det vanligt att de fick ett par handskar. Min far blev bjuden som bärare ett par gånger men sen sade han: "Nu har jag tillräckligt med handskar. Nu brukar de ha några poliser till att bära.

Förr brukade de skicka ett stop brännvin till ringarna uppe i kyrktornet. Men den seden är också borta nu. Det var ett stop eller halvstop allt efter råd och lägenhet. Det var riktigt i min barndom. Det var också vanligt att kuskarna trakterades med vin och konfekt. Det var ett par av uppasserskorna som bjöd omkring det.

Man satte upp granar vid dörrarna och kyrkan kläddes såväl vid bröllop som begravningar. Vid begravningar strödde man alltid granris på gatan. Om man hade lik-

ACC. N:R

M. 9935:28.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

bod ute på gården gjorde man ett litet altare och tände ljus på det. Man klädde med granar och lade tjockt med enris på golvet. Enris repades också och ströddes utanför på gatan.en bit. Väggarna kläddes med vita lakan. Förr hängde de över speglarna och de satte ett sorgflor över den dödes porträtt också om det fanns något sådant. Vita lakan hängdes för fönstren vid dödsfall. I forna tider kläddes också möblerna med vitt - vi klädde med vita servietter och de fina handdukarna. Förr var det också så vanligt att man hade vita överdrag på möblerna om sommarn och de som hade kunde ju använda dem.

På landet ritades minnestavlor med en blomram om och så i mitten stod födelseår och dödsår och den dödes namn.

ACC. N:R M. 9935:29.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Man köpte begravningskonfekt som man beställde hos Fru Ting-
stöm. Konfekt beställde man även till bröllop. En del
var klädda med svart papper och man fick en eller ett par
karameller var. Bröllopskonfekten var i gladare papper och
med gladare deviser.

Vanligtvis klädde sömmerskan bruden som sytt brudräkten.
I äldre tider var det även ofta anhöriga som klädde bruden.
I kyrkan sattes upp björkar och likaså vid bröllopgården.
Det kläddes med björkar vid farstun. Folket gick då och skåd
ade bruden. De fick hurra så mycket de ville -men ej på
senare tiden för det blev så mycket väsen.

I äldre tider fick bruden bara bära krans om hon ej var
mö -men det var före min tid. De brukade dansa kronan av
bruden. Då brukade flickorna dansa runt om henne och hon
var förbunden och så försökte hon få tag på den som tänktes

ACC. N:R M. 9935:30.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

skulla gifta sig först-så hårdare var hon inte förbunden -
och så satte hon kronan på henne.

De sköt mycket när de var och skådade bruden. Alla brud-
skådarna skulle bjudas på brännvin. På ett bröllop på lan-
det sköt en mot fönstret där en flicka stod. Brudgummen
förbjöd att det skulle bjudas mer brännvin då.

På landet sköts också äreskott vid de olika gårdarna
och då bjöd bruden på en skiva bröd och brudgummen på bränn-
vin -det var när de kom åkande och skulle till sitt nya hem.
Då hade ungdomen vanligtvis rest äreport där. Och så blev
det ungdomskalas efter för dem som klätt både där i det nya
hemmet och i bröllopgården. Det är ungdomen som klär på
båda ställena.

ACC. N:R M. 9935:3/.

Lucien.

Den Lusse så man uppe och
"lussade": det var man i famil-
jerna som man såg uppe. En
del gick upp tidigt i stället och
kokade kaffe.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Om Lasse var det mycket var-
ligt att de blott ut sig till Lasse
brud och bjuder goda vännen
på kaffe. Nu kan många
fröningar säga upp det vi
det kan blivit mycket
vackert. Men i min bar-
dom gick man bara till ga-
da vännen och var blott i en
helt vit dräkt - som en riktig
lykkelörning den som kunde.
Men mest var det helt vita
dräkter och vi en ljus krona
i håret. Lassekatter skulle
man ha till kaffe. Vid större
festligheter kan Lassebruden
därmed med sig men det

ACC. N:R M. 9935:33.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

han blivit på senast år

ACC. NR M. 9935:34.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Man brukade bygga julstäl och dricka
hemmen till julen. Och om borden
när protestisen frys ligger vi nere
det protestis och gjordes protestis-
mjöl. Då kunde man vara flera
sammans och hjälps åt. Då
slags det här riva i ett kvar och
i slags det ratten ju. Det var i
min barndom man gjorde det.
Och julen kunde man också ge
sammans ett par familjer
och göra korv.

Det slaktades bevaras för det
fanns inget slakteri. Det var
flera olika gamla gubbar som
gick ut hjälpte till med
slakten. Här fanns en slak-
tare men han gick i omkring
i husen utan slaktade något.
De gamla gubbar gick hem
och hjälpte oss att slakta. Han
kallades för Guppen den j. Här
var landslaktare som också hjäl-
te till ibland. För var det ofta
att de gick ökanen eller
någon efter gårdarna eller efter
utryck eller ord som de ofta
sagde som t. ex en som kallades
"Sjunde-i-moj-Karlson".

ACC. NR M. 9935:36.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

När djuret var ^{stuckat} slaktat skulle
slaktaren ha slaktsgesen.

Skinneret såldes till garvar-
na i staden.

Tuälvarna tog till vara på
sin slängdes ej bort något egent-
ligen. Råntan skötte man
gjälv om och gjörde sen.

Man lagade mestrost, kött.
korv och blodkorv och leverkorv.

Det var mest om jul som man
gick med smakhiten till sina
rätter. Det var litet utav
slakten och litet utav bakt
som man skickade.

I min barndom kom det juldiggare de allra första åren. De kallades inte juldiggare precis. Det var mest sådana som man kunde som man di hjälpte lite. I synnerhet efter när man hade brunnit var det värt för många. De fick bli så stängt. Men den ordnades det bättre och bättre för varje år.

Jag tror inte jag var mer än tre år - det var väl 1863-64 - då brann halva staden. Södra delen av staden precis efter Torzgatan. Det blev bara ett litet lusthus kvar på hela området.

1863.

Jag tror det sällskände en kopparsla-
gare blungade men det är jag inte
säker på. Det står här än i dag.
Min mor var då avställd
som husmor på landet etc.
De hade matbilleringen där.
Det var givetvis innan det blev
det ordnat för människorna
för de flesta blev ju alldeles
utblottade och då hade de mind-
re värdslade ej sitt löv för
säkerhet. Hjälpsamheten var stor
- det kom hjälps från andra stä-
der till att bygga upp husen
och även på andra städer kom det
hjälp. Den hal del fick gå sig
ut att bräta sig på landsbygg.

ACC. NR M. 9935:39.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

den och i den andra delen av staden
har det en ringbrytning utan
lite. Men den tredje har en
iakttagelse av staden.

ACC. NR M. 9935:40.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

På ett ställe var jag och pappa
på julafton brukade bli ut i
som en björn. Han vägrade en
pils och hade en björnmack
och så kom han inläppande
med julkappar. Men
som var det mycket möjligt
med julomfar som delade
ut julkappar. - Men det
här det var bara på ett ställe
som jag var och det var hos en
inflyttad familj där pappa
blev ut i sig li.

Julbombe.

Även i mitt föräldrahem hade vi
bommen. Den fröta bomben som jag
minns sig jag när jag var 10 år gammal.
Han hade skjutbussar och
med långt stegg och en toppel-
n som var röd eller grön. Och så
grön byxor med röda knappar me-
danför knäna och hela bröstet
och tjocka ullstrumpor. Det var
nog en tradition med julbomba
i hela stan men i mitt hem
var det vi.

Fotb. 20.42

ACC. N:R M. 9935:42.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

När det nya århundradet började gick in ringdes det i kyrk-
klockorna. Man brukar vaka in det nya året. På de senare
åren har det varit midnatssgudtjänst och då ringes det nya
året in.

På julafton doppades i grytan - vi gör det alltid-och då
var det all möjlig julmat på bordet. På kvällen åt vi lut-
fisk och gröt. Många gånger doppade man så sent - de första
åren var det så svårt innan affärerna stängdes ordentligt.
Folk kunde komma sen det börjat ringa till julbönen för
att få broddat sina hästar om det var snö. Om det var möj-
ligt gick man i julbönen. Folk gick in bakvägen i affärerna
som fick stänga tidigare.

ACC. N:R M. 9035:43.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Julhalm brukade de lägga in på ~~lue~~ julaftons morgon och den skulle ligga över julen. På sina ställen fick de förnya den. Så jag har varit med och lekt i julhalmen. Det skulle läggas så vackert och slätt - min morbror var så pedantisk. Men det var så svårt för oss barn att låta bli att dansa i julhalmen. Detta var på landet.

Juldagen ~~skulle~~ fick man ej gå bort, utan då skulle man vara hemma. Men man skulle gå både i julottan och i högmässan. Lantfolket brukade stanna kvar hos bekanta tills högmässan började. Det var på landet. Här i stan gick man i julottan och sen gick var och en till sitt ^{hem}

ACC. N:R M.9935:44.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Om julen kom det några
grom och tjung och uppträdde
som stjärngrom. De gick på
några ställen istan där de
kunde få något. Jag minns
från min barndom att det
var fattiga pojkar som gjorde
det för att samla mat och
pengar. De fór ut i bond-
gårdarna och tjung och de
som blödde i rita skjortor
med stora toppiga hadar
med stjärnor. Stjärngrom
var en enda par tre stycken
och vi judar som gick med
pengar. Han var svart-svart
i ansiktet.

Tjingsdag skunt gride de mycket
skuntgubbar som bres till
närmaste granna och sen bres
den vidare till nästa gård
derifrån. Men jag kan ej min-
nas att det gick omkring skunt-
gubbar här i stan.

Kyckorbecke Ullman höll stängt
på auktions men justen Pettersson
var ej i stämning. Ullman som
kom efter Pettersson var scharfvar.
Lars Petri var barmann till pris-
ten Pettersson.

Sadelmakare Vogel bytte ut lo-
kal till Trälörings armen och
justen Ullman höll en riktig
skaffpallik och manade ut

ACC. N:R M. 9935:46.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

inlämnad och Vogel fick så på-
skivins av honom. Allt gick i kyr-
kan för att påskas på.

Här var inte mycket isfoster.
Kuzdomarna gick på stridsben
~~steg~~ det var is, men det ord-
redes inga fester.

Släp-partier.

Släp-partier var det mycket före om
vintern och bales efter. Societeten
och de större handelslänarna hade sina
släpp-partier för sig och hantverkslänarna
för sig. Det var mycket vanligt att
hantverkslänarna också hade lantbruk
och en stor del av hantverkslänarna hade
härder också. Det hade societeten
också. Konsul Bagge hade backe-
gården.

ACC. NR M. 9935:48.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

den fjärde Vårfundagen genom
att ^{vara} ~~att~~ räffla.

ACC. NR M. 9935:49.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Några pojkar hade lagt en gran
utänför och rips var några andra
framma och tog den.

(Barnen)

Vit staden delen av skadan träm-
des ^{och} för en jörskeld - men den delen
räknades men som landet.

Jag undrar om det inte var
doktor Haugom som trädde med
elden vid Appelvikens.

Såga ungdomen dit och ha
drögligt och singlören sjunger.

Jag vet att det var en lätare
som trädde med det.

Pårhælden stundes på Håstens beger
får iunne den som plomberat
shog.

På Appelvikens stundes en stor
eld vid samtoriet Valborgsmåns-
afton.

Na her de pårhelden skedde
nere vid Stranden. På Gutterön
brännes också pårheld.

På samma ställe om vems eld
som brännes längst. De ligger
att de stunde på för att de andra
skulle göra likadant. - Na gör de
nog inte det längre.

Platsapå samma grann omhug
och stundade grann stund efter
jult och samlade fjärdunnar.

Påsk och Påskägg.

Så som påsk färgade man ägg och
skillade ägg. Man satte upp en
tegelprisma på kant och så jäm-
nade man med sand och så skulle
man låta äggen rulla ned från tegel-
prisman och så skulle man försöka
slippa nånans ägg.

Man laud rödlofsblad och
kandkakor på äggen för att
få några minuter och så ritade
man något på äggen och t. o. m.
skrev sina namn på dem.

En fick alltid ett halvt
dussin ägg att spela med. Man
spelade inom familjen och
barnen gick ut och lekte som
när de spelade kula. - När äggen

Vrijde go vinder kallades de för
"sorke". De "sorkeades" när skalen
blev söndiga. En "sorke" kunde
man få köpa billigare. Öker äggen
för illa sorkeade så man upp dem.

Äggsoddy var alltid vanligt
sitt jisk.

Man vrijde spela påskafoton
och så höll man på hela påsk-
dagen så länge man hade någ-
ra ägg.

Det skönt var det inom fa-
miljerna att fylka ett ägg med
sorkepullen och när de då högg
av toppen så för sorkepullen
ut.

Långfredag var man gärna mörk-
blöd.

Det har varit jing Kristi Him-
melfärdsdag, Pöskleypshögen
och I: e maj jing de och i.
De jing ifrån kyrkornas an-
dungen var det I: e maj eller
Kristi Himmelfärdsdag. Vilde
I: e maj o Kristi Himmelfärds-
färdsdag betraktades som
riktiga minnisdagar. För
i min barndom skulle man
var svårblidd på torsdagar
och lördag högtidsdagar.

I: e maj firades med dans
och utflykter o barnen sam-
lade pengar långt i förväg
för att kunna fira den dagen
"Hur mycket skall du lägga

Sittsammensaus? - "Jy kan
stönst lägga sittsammensaus
3 daler" (50 öre). Det var ett
stönst och daler ät. Barmen
gär ut än med rima kuglar
och kaffeflasker och tröskor -
dricks o. s. v. ja förste maj.
Och så höjer de gottar vi
mycket de kan att ha med.

Var det vackert väder skulle
man naturligtvis vara som-
marsklädd i maj. De var glada
o. festliga alla men inga me-
cis som drack sig fulla. Persson.
Och drödgårdarna var mycket
besökta.

Augusta Olsson och Albertina
Sandberg hade Freden - ett

ACC. NR M. 9935:55.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

utskänkningsställe. De var
ed på påståttiga matmå-
laren.

Gästgivaregården innehades
på senare åren av Fru Eva
Berners.

Dricks mång i den var ed
föresats men det var ej be-
stämt till någon särskild
dryck. Äggtoddy skulle man
dricks i mång. På landet jöng
de för ägg.

Midnatten var det litet fest-
ligt. Majstäng hade de bara
på vissa platser. Men vid
Munnsparken var den första
majstängen som jag minns.
En sirligsten byggdes här maj-
stängen runt den.

I skapshytte lyckan där var
och majstäng. Det var här nämligen.
Det var skapshyttarna som res-
te den. Man "majade" som
de alltid sa. Man byggde en
liten trösk av björk i ena på-
gårdan. De kom med hela lass
med björk hit till staden. Sen
och annan skapshytte kunde sätta
en raska på sina bilar. Äkte

ACC. NR M. 9935:57.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

man ut till landet klädde
sig med lör om det var
möjligt. - Bruden blev frågade
från de bröt ner så - så det blev
förtjudet. Björkham såldes för
drygt. Midsommarkeusan band
man till Midsommarstån-
gen.

De talade alltid om att plan-
9 blustade midsommarstån-
- det var väl en ork annan som
gjorde det - men det var g. alltså.

Utfärder.

En gång var utvid för att man
reglade ut till Godeins och hade
mat med sig. Öster, Skärback
och jän braken där var också vi
närhet och dit brukade man också
fara till sin Mässhult. Men
brukade ibland ha gästerna
med sig men ej alltid. Men
det var barn och blomma och
bekant skapshuset som för ut
och hade mat med sig.

Skyltfröningarna hade mycket
utfärter - de var ute heladagen.

Så var det vid stadsparterna
och så. De för ut till en brudgän
och drack kaffe och var var det
tal i gårdsgårderna eller Per

mycket till gärdar - det var en
mycket fin restaurang där de
finaste bjudgästerna åt.

Medlöst på sin tid var mycket
mycket. Bussens hantlig mitt
för kyrkfasaden. Där var baren
en gång i veckan. De fruktiga
ingen gick upp på scenen som
var klädd i duk (huvudduk). Det
var mycket stor rangskilnad.

I min barndom var ^{det} ofta de tigre
tjänstemännens fruar gick klädd.
De i duk och ej i hatt. Fru Törn-
gren, som man var riksdagsman
och stor prap, blev ej involverad
på Törnberg - men hennes
frägnade som hade hatt blev.

Hon skrev sedan i tidningarna
om det.

Det var mycket stora dieställe-
ningar i Odumsparken.

En rektor Roske planterade
i Parkkyrkan. Han fick mycket
hinn för det men han gav ej dyggt.

Schiffelmanns väner hade en
stor fest i sommaren och då kom
det förstås mycket folk dit från
Skids läntr. När festen började
gavs det valut - det var bestämt
från Kravv backen där jag. Jag
var nog inte mer än en 15 år
när den festen började.

Innan järnvägen fanns bru-
kade badgästerna komna med
ångbåtar och när båten kom
så gavs det valut från båden

kvämen och de rusade aus folket
fin kyrkan. Prästerna fick av-
skyt det var smärningom. De
som hade rum att hyra ut,
fick ju mycket brädom ~~och~~
~~sin båt~~. Det var regelbund-
na turer som Hallandsbåtarna
gjorde. På söndagarna var det
ju mycket stöande.

Här var ju mycket badgäster
som drack brunn. Det var t.o.m.
utom stam en hems - svaste-
håkan - där många badgäs-
ter var ordinerade att dricka.
Den låg vid viken Näs ugg.
fär. Och den har g varit i bruk
ju många år nu. Den ansågs

ACC. NR M. 9935:62.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

hållbringande. Jag minns ej
att man offerade där. Man
tog ~~vid~~^{en} ~~stort~~ litet från olika
ställen som serverades i
brunnshuset och sen i
Skrivelskhuset. Det serverades
vid en disk. Sen gick de och
promenerade en bit till
i parken mellan vagn-
glor de skulle dricka.

ACC. NR. M. 9935:63.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Först var det en försken Silvrén
som hade skola; med hem-
det låg vid Ö. Sönggatan och det
var flera som undervisade
där som simläraremmor. Det
var en privat skola. En Försken
Apeltz hade också privat-
skola samtidigt. En försken
Ljörby hade undervisning för
mindre flickor. Men vi för-
jde en bokhandlare Kindvall
med elementarskola för flickor
och överlämnade försken Silvrén att
övergå som lärare där. Den
skolan låg i Smilandsbäckens
hus nära Rindögatan. Försken
Silvrén hade hos oss. Det var

ACC. NR M. 9935:64.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

låg på vadera gaveln och vi en
stor sal emellan dem och där
var skolan inrymd. Där var bänken
och fack för flickorna. Det var
nit en 15 elever. När det var rost
fick de gå ut på gården eller
på gatan.

ACC. NR M. 9935:65.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

När det var eldsvida kländ-
de man i klockorna i torvet
och så sköts det - först en
ningskott och sen tredje kländ-
ningen. Där var alltid i vakt
i torvet - en s. k. tornvaktare.

På kvällen gick de gamla natt-
vaktarna och ropade: Klockan
är slagen slagen!

Det var en gammal kättgutte
som ^{var} vilgarna ville följa efter och
ropa med om vi någon gång
kunde vara ute så sent.

Före min tid ropade han: "För
eld och brand och tjurbrand, be-
vare Gud vår stad och land"
och så ropades timmen ut. Ty

ACC. NR M. 9935:66.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Så att han började ryka ut
kl. 9 eller kl. 10.

Folket hade sig tämligen ti-
digt före - det fanns ju ej så
mycket röken då.

Så var det fotogenlyktor - och
det var en lyktständer som
hade den systemen om hand ^{och där skulle} ~~den~~
hålla glaset nere både till lyk-
tornas och lampornas. Först var
det en Forman som hade hand
om det.

Under nödåren var det svårt i
socknens omkring - f. ex. i Skarl-
gustors socken men särskilt svårt
var det i Småland. Det var en
lantbrukare som bodde utmed
landsvägen och han lät bräda
ut halan på golvet i lojen för
att man nästan aldrig om det
skulle komma en hel familj
som behövde ta in över natten.

Det var så vanligt med hela
familjer som kom vandrande.

Enskilda personer brukade
många gånger ligga över för-
nätterna på vissa matdagar
i rehus - men det var för stora
befolkning. Nödåren här på

/865-66.

minnas att man gjorde något ri-
dant. Men man samlade in
pengar i kyrkan och skickade
dile de mest nödlidande be-
terna.

Di i nödsåren kom folk dile
sullen säga där vi brödde och de
hade kalvbröd och lindelövs-
bröd och barkbröd med röj.

Men bakade bröd och fick
alltid ha bröd till hands
för de hungriga som kom.

Där brödde en gammal Holm-
gren bröd och de bakade
vi mycket bröd för att kunna
ge dem. Folk gick överallt; husen
och då gav man vad man hade.

ACC. N.R. M. 9935:69.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Det är ofta skolpojkar som skulle
studera som gick måndagen i
familjerna.

Holms bageri var mitt bakers-
hem. Mitt hus låg ett stort stä-
hus. Där var en lång öppen spis i
köket och där hade var familj sin
stefst och koka på. Det var en i var
körna av spisen och i mitten. Det
hålltes för brynnstaregården. Där
var många upplåden mellan gum-
monna och tränderna. De eldade
under var sin stefst. Det var vi
något av de delade kök - det gjorde
de lite varstans. Jag minns när
vi köpte det huset där modern nu
ligger - där var köket utbyggt som
en liten lada och med kulle-
sten på golvet. Där var inget gjall
eller utan som modernitet hade

ACC. NR M. 9935:7/.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

den förra ägaren fick en järnskiva
som det eldades under.

Här var ej så mycket fiskare i Var-
bergs utan men i fiskelägerna här
sedan för som t. st. i Träslövs fisk-
läge.

Till att bräja med var det bara
nåå öppna båtar som kom in till
stan om höstarna med sillfångster.
Annars brukade gammorna bära
fisken i korgar på ryggen till stan
för att sälja. Till att bräja med
fick de stå på torget ut sälja -
men det upphörde sen de fick
fiskhall nere vid hamnen. Det
var bara om bråktagarna de stod
där. Och de fick nog om kunde
de gå i vasa hem där man bruka-
de köpa och tjuda ut fisken

ACC. N:R M. 9935:73.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

I Norra Stås och Nya Norra ochis' förs.
sam. - men de brubade ej komma
dies Han juccis.

Lotsarna hade sin utbik i
Fästningen. Det var ett par lotter
och si förmanen. På min die
hätte förmanen Ingemarsson
och en gammal lott hatte Hohen-
stein.

ACC. NR M. 9935:14.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Det var en fru Lindberg från
Kristineberg - den Inger Kristina
från Kristineberg - som var mycket
intresserad av gammalt och
gamla traditioner. Hon brukade
gå klädd i nationaldräkt - den
holländska dräkten som fanns här
uppe, livstycke och långa lin-
tygsärmar och förkläde

ACC. N:R M. 9935:75.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

I min barndom var det inte
så mycket med föreläsningar
i vårt land. Hällderna gjorde
något upp gifternatalen för
sina barn.

ACC. N:R M. 9935:76.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

I min barndom fick man ta
vara på alla popper. I somliga
butikier fick man ej popper utan
man fick själv ha pröva med
sig - om det hos en gammal hand-
lare som kallades Platen.

Man kunde bygga pisan på tjuga mynt
i - men sen brändes ju de större af-
färens på att sälja med pisan.

ACC. N.R. M.9935:77.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Tattare och giganer.

Tattare och giganer brukade
säta utafn stam. "Vandringss-
folket" som man också sade han
mit i de myket bosatta i Vä-
stör där man också försökte att
taga hand om dem.